

Ceteris paribus

HET WOORD AAN...

Theo Nijman

Theo Nijman spreekt op 14 november zijn oratie uit ter aanvaarding van het hoogleraarschap 'Pensioen-beheer en risicomangement' aan de Universiteit van Tilburg. *ESB* stelde hem een aantal vragen.

Waar bent u op dit moment mee bezig?

"Ik werk op dit moment aan twee projecten. Ten eerste aan mijn nieuwe inaugurele rede en ten tweede aan een toekomstvisie op aanvullende pensioenvoorzieningen. Dit laatste project is geïnitieerd vanuit Net-spar. We proberen om wetenschappers en beleidsmakers met uiteenlopende zienswijzen bijeen te brengen. Dit project is dit keer nauw gerelateerd aan mijn inaugurele rede en die van Lans Bovenberg. Het gaat om de vraag: "Hoe kunnen we het vertrouwen in het Nederlandse pensioenstelsel herstellen, gecombineerd met voldoende maatwerk?" Maatwerk is van belang, opdat iedere deelnemer zo risico's draagt die bij

zijn situatie passen. Dit betekent dus een vernieuwing van het bestaande stelsel met behoud van de sterke punten, zoals levenslange uitkeringen, het collectief delen van bepaalde risico's en het beschermen van deelnemers tegen onverstandige keuzes. Tussen maatwerk en verhoogde keuzevrijheid zit een verschil: maatwerk betreft het aanpassen van beleggingsrisico's aan bepaalde karakteristieken, zoals leeftijd, maar dit is niet hetzelfde als een situatie waarin de keuze in het risicoprofiel aan de individuele deelnemer is. Uit de literatuur blijkt dat individuen tekortschieten in het weloverwogen nemen van financiële beslissingen; indien iemand niet *hoef*t in te leggen voor zijn pensioen, zal hij dat doorgaans ook niet doen."

Het eerste deel van uw vraag gaat over het herstellen van het vertrouwen in het pensioenstelsel. Wat is het voornaamste probleem?

"Dat is intransparantie, het is nooit duidelijk gecommuniceerd dat er risico's waren in de pensioenuitkomsten en het is niet duidelijk voor jongeren of er op termijn nog geld in de pensioenpot zal zitten. Ik ben van mening dat we transparant moeten zijn en daarbij duidelijk moeten vertellen waarom we deelnemers niet de vrije keuze laten. Het gaat erom dat het fonds niet alleen zegt wat het doet maar ook doet wat het zegt. Daarbij moet de communicatie behapbaar gemaakt worden voor het publiek, eventueel door het met standaardisering simpeler te maken."

Wat is de belangrijkste boodschap van uw inaugurele rede?

"De titel van mijn rede is 'Wilt u een risicovol pensioen' en de eerste boodschap is dat een risicovol pensioen verstandig is en dat er transparantie moet zijn over deze risico's. De vernieuwende stap is dat er nagedacht moet worden over welk risico door wie gedragen wordt. Op dit moment is het zo dat als de levensverwachting van jongeren zou toenemen, terwijl dit niet zo is voor ouderen, de waarde van de pensioenverplichtingen omhoog gaat. Dit zorgt voor een lagere dekingsgraad, waardoor jong en oud beiden meebetalen aan de stijgende levensverwachting van de jongeren. Een deel van het langlevensrisico van jongeren wordt afgewenteld op ouderen, terwijl ze waarschijnlijk ook langer gezond kunnen werken. We moeten de wenselijkheid van het op die manier delen van risico's opnieuw bezien."

UIT DE OUDE ESB-DOOS

VERRUIMING KAPITAALMARKT?

De recente discontoverlaging van de Bank of England zal eerder een verkrappend dan een verruimend effect hebben. Dit komt, omdat zij de rente op de geldmarkt beneden die op de kapitaalmarkt heeft doen dalen en tevens de verwachting van een daling der kapitaalrente heeft doen ontstaan. Als gevolg hiervan is het middelenaanbod op de kapitaalmarkt toegenomen, zodat de consolidatie van overheidsschuld vlot verloopt. Hierdoor daalt de liquiditeit van het bankwezen. Onder de huidige Britse omstandigheden blijkt de invloed van het discontowapen in een aantal gevallen tegengesteld te zijn aan die welke men er traditioneel van verwacht.

De Vries, T. (1957) De Engelse discontoverlaging — een paradox? *ESB*, 42(2071), 193-195.

Roger Klaassen

Van Zanten

We verwachten te veel van onze politici.

We verlangen energieke leiders die ons met heldere besluiten en daadkracht uit de crisis krijgen op weg naar een glanzende toekomst.

Zelf duik ik in onzekere tijden liever in een hoekje en wacht ik tot de storm voorbij is.

Maar ik geef toe: ik zou ook niet op mezelf stemmen.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in *ESB* en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.